

เทคโนโลยีกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย: แนวทางการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

Technology and Early Childhood Development: Digital-Age Learning Approaches

พัชรียา กระดอม¹ สุจิตรา ศุภหัตถี¹ สุรัสวดี เขียวเขย¹ และธรรนัตชัย พัฒนะสิงห์²

Patchareeya Kradom¹, Sujittra Supahuttee¹, Surasit Khiaochoei¹ and Thananchai Pattanasing²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “เทคโนโลยีกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย: แนวทางการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล” ซึ่งได้สังเคราะห์เป็นโมเดลการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หรือ Integrated Tech-Development Model for Early Childhood Learning โดยมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ที่ทำงานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างครอบคลุม

องค์ประกอบแรก คือ หลักการพัฒนามตามวัย (Developmentally Appropriate Practice) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยพิจารณาจากความสนใจ ระยะเวลา และลักษณะของสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ผ่านการเล่นและการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับวัย

องค์ประกอบที่สอง คือ สื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Digital Learning Tools) ที่เสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ใช้สื่อเทคโนโลยีในการกระตุ้นพัฒนาการ ได้แก่ แอปพลิเคชัน เกมการศึกษา สื่อมัลติมีเดีย และสื่อแบบปฏิสัมพันธ์ ซึ่งครอบคลุมเป้าหมายด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

องค์ประกอบที่สาม คือ บทบาทของผู้ใหญ่ (Adult Scaffolding Role) ซึ่งครูและผู้ปกครองต้องมีบทบาทอย่างกระตือรือร้นในฐานะผู้นำทางการเรียนรู้ โดยเกาะออกแบบกิจกรรม เสริมแรงทางบวก และมีส่วนร่วมในการควบคุมและกำกับพฤติกรรมกรรมการใช้เทคโนโลยีของเด็กอย่างใกล้ชิด

องค์ประกอบสุดท้าย คือ บริบทการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีจริยธรรม (Safe and Ethical Digital Context) ซึ่งมุ่งเน้นให้เทคโนโลยีถูกใช้อย่างปลอดภัย โดยมีการคัดกรองเนื้อหา ควบคุมเวลา และปลูกฝังจริยธรรมดิจิทัลเพื่อสร้างทักษะในการอยู่ร่วมในโลกออนไลน์อย่างมีความรับผิดชอบ

โดยสรุป โมเดลนี้มีศักยภาพในการนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน โดยอาศัยเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการพัฒนามตามวัย บทบาทของผู้ใหญ่ และบริบทที่ปลอดภัย

คำสำคัญ: พัฒนาการเด็กปฐมวัย เทคโนโลยี การเรียนรู้ยุคดิจิทัล

¹อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College

²อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, Lecturer Dr., Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: พัชรียา กระดอม, patchareeya014@nmc.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 26 กันยายน 2568 วันที่แก้ไขบทความ (Revised) 8 พฤศจิกายน 2568 วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 9 พฤศจิกายน 2568

ABSTRACT

This academic article presents new knowledge, synthesizing from the preliminary study titled “Technology and the Promotion of Early Childhood Development: Digital–Age Learning Guidelines”. The study proposes the Integrated Tech–Development Model for Early Childhood, which consists of four interrelated components designed to holistically support physical, emotional, social, and cognitive development.

The first component focuses on principles of children’s development, emphasizing the need for selecting technologies that are consistent with early childhood developmental stages. It considers children’s interests, screen time, and media types to ensure that learning experiences are facilitated through play and age–appropriate interactions.

The second component focuses on digital learning tools, introducing educational technologies used to enhance development, including applications, educational games, multimedia, and interactive media. These tools aim to stimulate development across physical, social, and cognitive domains.

The third component involves adult scaffolding roles, highlighting the critical involvement of teachers and parents as active learning facilitators. Their roles include designing activities, providing positive reinforcement, and supervising technology use to ensure balanced and well–guided learning behaviors.

The final component focuses on a safe and ethical digital context, ensuring the safe use of technology by means of content screening, time management, and the cultivation of digital ethics, thereby fostering skills for responsible participation in the online environment.

In conclusion, this model shows considerable potential as a conceptual framework for promoting the holistic development of early childhood children through effective use of technology as a learning tool, consistent with child development principles, adult roles, adult roles, and a safe context.

Keywords: Early Childhood Development, Technology, Digital–Age Learning

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างลึกซึ้งในทุกมิติของชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยก็ได้รับผลกระทบและการปรับเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญ เทคโนโลยีไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความรู้เท่านั้น แต่ยังเป็นสื่อกลางที่สามารถกระตุ้นพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม (กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิวภรณ์ สองแสน, 2568, หน้า 512–522) แนวโน้มนี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูและแนวทางการจัดประสบการณ์ในสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อรองรับการเรียนรู้แบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีจะมีศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก แต่สถานการณ์ปัจจุบันยังพบข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดแนวทางที่ชัดเจนในการเลือกใช้สื่อและแอปพลิเคชันที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ขาดการพัฒนาทักษะครูในการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล และมีความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงเทคโนโลยีในกลุ่มผู้เรียน (พรกมล พรพานันท์, 2567, หน้า 32–49) นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมยังอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตของเด็ก เช่น การใช้หน้าจอที่ยาวนานเกินไป ส่งผลต่อสายตา การนอนหลับ และการพัฒนาทักษะทางสังคม

ดังนั้น การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยควรอ้างอิงหลักการการเรียนรู้เชิงพหุปัญญา แนวคิดการจัดการประสบการณ์แบบองค์รวม และแนวคิดการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในกระบวนการเรียนรู้ (ยุงทอง ชาทองยศ ทองนาค, 2566, หน้า 116–129) บทความนี้มุ่งเสนอแนวทางการบูรณาการเทคโนโลยีอย่างมีเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทางเชิงประจักษ์ในการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กและบริบทการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเหมาะสม

ความหมาย: เทคโนโลยีกับการส่งเสริมพัฒนาการ

เทคโนโลยีกับการส่งเสริมพัฒนาการ หมายถึง การใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือระบบดิจิทัลต่าง ๆ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซอฟต์แวร์ แอปพลิเคชัน และอุปกรณ์อินเทอร์แอกทีฟ เพื่อสนับสนุนและกระตุ้นพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อพัฒนาการแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสมในยุคดิจิทัล ดังที่ พรกมล พรพานันท์ (2567, หน้า 32–49) อธิบายว่า เทคโนโลยีสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมที่ช่วยประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้แอปพลิเคชันติดตามการพัฒนาเด็ก ซึ่งช่วยให้ครูและผู้ปกครองมีข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมพัฒนาการได้ตรงจุด ด้าน พนิดา ชอบทำกิจ, กมลวรรณ อังศรีสุพร และนารวี อิมคิลป์ (2567, หน้า 132) เสนอว่าการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) อย่างเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สามารถช่วยพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ที่ปรับตามระดับพัฒนาการของเด็ก เช่น หุ่นยนต์เพื่อการเรียนรู้ หรือแอปเรียนรู้เฉพาะบุคคล โดย กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิวภรณ์ สองแสน (2568, หน้า 512–522) เน้นว่าการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีควบคู่กับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นกลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้านและยั่งยืน ซึ่ง รสสุคนธ์ แก้วโกมินทวงษ์ (2568, หน้า 1–16) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยไม่อาจประสบผลได้อย่างเต็มที่หากขาดการประสานกับชุมชนและผู้ดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะเมื่อเทคโนโลยีถูกใช้เป็นตัวกลางหลักในการติดตามผลการพัฒนาและสร้างเครือข่ายความรู้ และยุงทอง ชาทองยศ ทองนาค (2566, หน้า 116–129) ชี้ว่า การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเล่นในธรรมชาติ

จะยิ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็ก เพราะเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และสมดุล

เทคโนโลยีกับการส่งเสริมพัฒนาการมิใช่เพียงการใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างไร้ทิศทาง แต่ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของเครื่องมือ แนวทางการใช้ และบริบทของผู้เรียนอย่างถี่ถ้วน การพัฒนาเทคโนโลยีให้ตอบสนองพัฒนาการเด็กจึงต้องมีความรอบด้านทั้งด้านวิชาการ ครอบครัว และชุมชน เพื่อการเติบโตของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

ความสำคัญของเทคโนโลยีกับการส่งเสริมพัฒนาการ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการเฉพาะบุคคล เทคโนโลยีสามารถเป็นสื่อกลางในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากระบบดิจิทัลเพื่อการติดตามผลอย่างต่อเนื่องและแม่นยำ โดย พรกมล พรพานันท์ (2567, หน้า 32–49) เน้นว่า เทคโนโลยีช่วยให้สามารถประเมินพัฒนาการเด็กในรูปแบบที่หลากหลายและสะท้อนพฤติกรรมจริงของเด็กได้ดีกว่าการสังเกตแบบดั้งเดิม จึงช่วยครูกำหนดกิจกรรมได้ตรงตามพัฒนาการและความต้องการของเด็ก ซึ่ง พนิดา ชอบทำกิจ, กมลวรรณ อังศรีสุพร และนารวี อิมคิลปะ (2567, หน้า 130–142) ชี้ว่า เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เช่น แอปพลิเคชันวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยให้ครูเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความแตกต่างเฉพาะบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้าน กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิวภรณ์ สองแสน (2568, หน้า 512–522) เสนอว่า เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างระบบข้อมูลกลางในการบริหารจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ทำให้การส่งเสริมพัฒนาการมีระบบ มีเป้าหมาย และสามารถติดตามผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง รสสุคนธ์ แก้วโกมินทวงษ์ (2568, หน้า 1–16) อธิบายว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในระดับชุมชน โดยเฉพาะกับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข สามารถเพิ่มศักยภาพในการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ และ ยุงทอง ชาทองยศ ทองนาค (2566, หน้า 116–129) ให้ความเห็นว่า การนำเทคโนโลยีมาร่วมกับแนวคิดการเล่น

ในธรรมชาติ จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้มีสติสัมปชัญญะและอารมณ์ เพราะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์เชิงประสบการณ์

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ แต่ยังช่วยให้การประเมิน ติดตาม และออกแบบกิจกรรมสามารถดำเนินไปอย่างมีระบบ มีเป้าหมาย และตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ความสำคัญของเทคโนโลยีในบริบทนี้ จึงครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และการพัฒนา

ความหมายของเด็กปฐมวัย (Early Childhood)

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาทองแห่งการพัฒนาของมนุษย์ โดยเป็นระยะที่สมองมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด การวางรากฐานทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในช่วงวัยนี้มีความสำคัญยิ่งต่อการเติบโตในอนาคต จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและดูแลอย่างเหมาะสมและรอบด้าน ดังที่ กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิริวรรณ สองแสน (2568, หน้า 512–522) และพรกมล พรปานนท์ (2567, หน้า 32–49) อธิบายว่า เด็กปฐมวัย คือ วัยที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะจากการเล่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนรู้จึงควรเน้นกิจกรรมที่เสริมสร้างทั้งพัฒนาการทางกายและจิตใจอย่างสมดุล ซึ่ง พนิดา ชอบทำกิจ, กมลวรรณ อังศรีสุพร และนารี อิ่มศิลป์ (2567, หน้า 137) เสนอว่า เด็กในช่วงปฐมวัยมีลักษณะการเรียนรู้ที่เน้นความรู้สึกและการกระทำมากกว่า การคิดเชิงนามธรรม จึงควรออกแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพ โดย กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิริวรรณ สองแสน (2568, หน้า 512–522) เน้นว่า เด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันทั้งทางชีวภาพและสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และควรมีการประเมินพัฒนาการเป็นระยะเพื่อส่งเสริมได้อย่างเหมาะสม และรสสุคนธ์ แก้วโกมินทวงษ์ (2568, หน้า 1–16) ชี้ให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยต้องได้รับการดูแลแบบองค์รวมจากทั้งครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและกระตุ้นพัฒนาการ นอกจากนี้ ยุงทอง ชาทองยศ ทองนาถ (2566, หน้า 116–129) ระบุว่า การเข้าใจลักษณะเฉพาะของ

เด็กปฐมวัย เช่น การชอบเล่น การเลียนแบบ และความอยากรู้อยากเห็น เป็นหัวใจของการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพในช่วงวัยนี้

เด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มอายุที่มีศักยภาพในการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การเข้าใจความหมาย ลักษณะเฉพาะ และความต้องการในแต่ละมิติของเด็กในช่วงวัยนี้ มีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผน การศึกษาและการส่งเสริมพัฒนาการในระยะยาว การส่งเสริมที่มีคุณภาพในช่วงปฐมวัยจึงเปรียบเสมือนการวางรากฐานที่มั่นคงของมนุษย์ในอนาคต

ความสำคัญของเด็กปฐมวัย (The Importance of Early Childhood Development)

ช่วงปฐมวัยนับเป็นระยะเวลาทองของการพัฒนาในทุกมิติของชีวิตมนุษย์ เป็นช่วงที่สมองมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ระบบประสาทมีการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง เด็กสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้อย่างลึกซึ้ง การเสริมสร้างพฤติกรรมพื้นฐาน การปลูกฝังทัศนคติที่ดี และการพัฒนาทักษะชีวิตจึงควรเริ่มต้นอย่างเข้มข้นในช่วงวัยนี้ ซึ่ง พรกมล พรปานนท์ (2567, หน้า 32–49) ระบุว่า การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบตั้งแต่แรกเริ่มจะช่วยป้องกันปัญหาด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ และพัฒนาการล่าช้าในอนาคต อีกทั้งยังสร้างพื้นฐานทางสุขภาพจิตและทักษะสังคมอย่างยั่งยืน โดย กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิริวรรณ สองแสน (2568, หน้า 512–522) เสนอว่า เด็กปฐมวัยเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะการลงทุนด้านการศึกษาระยะวัยนี้ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมสูงสุด เมื่อเทียบกับช่วงวัยอื่น จึงจำเป็นต้องมีระบบการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและต่อเนื่อง ด้าน พนิดา ชอบทำกิจ, กมลวรรณ อังศรีสุพร และนารี อิ่มศิลป์ (2567, หน้า 136) ชี้ว่า เด็กวัยนี้มีความอ่อนไหวและตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้รวดเร็ว การพัฒนาอย่างเหมาะสมจะช่วยสร้างพื้นฐานการคิดอย่างมีเหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ และวินัยในตนเอง ซึ่งล้วนเป็นรากฐานของการเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต ซึ่ง ยุงทอง ชาทองยศ ทองนาถ (2566, หน้า 116–129) กล่าวถึง ความสำคัญของการเรียนรู้ผ่านการเล่นว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ โดยเฉพาะในช่วงปฐมวัยที่เด็กเริ่มสร้างอัตลักษณ์และเรียนรู้บทบาทในสังคม และรสสุคนธ์ แก้วโกมินทวงษ์ (2568, หน้า 1–16) เน้นว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการดูแลเด็กปฐมวัย

เป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยสร้างเครือข่ายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกของเด็กในระยะยาว

เด็กปฐมวัยคือรากฐานของทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต การเข้าใจความสำคัญของช่วงวัยนี้เป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดนโยบาย การจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในสังคม การพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัยอย่างมีคุณภาพจึงเป็นการลงทุนที่ทรงคุณค่าทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและระดับชาติ

ความหมายแนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวคิดเชิงระบบ ที่มุ่งเน้นการวางแผน ออกแบบ และดำเนินกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมาย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วม กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาศักยภาพตามบริบทของแต่ละบุคคล (นิพิฐพันธ์ นันทวงศ์, 2568, หน้า 131-147) แนวทางนี้ครอบคลุมทั้งกระบวนการวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ตลอดจนการประเมินผลเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวทางการจัดการ เรียนรู้จึงต้องปรับเปลี่ยนจากการสอนแบบบรรยายไปสู่ การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ (Creative Learning) ของ พระแดนชัย สุริยวิไล (สุริยวงศ์) (2568, หน้า 193-205) นักวิชาการไทยหลายท่านได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ไว้หลากหลายรูปแบบ เช่น การใช้เกมการศึกษา การประยุกต์ แนวคิดมอนเตสซอรี หรือการเรียนรู้ร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งมุ่งส่งเสริมการพัฒนาองค์รวมของผู้เรียน ไม่ใช่เพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น แต่รวมถึงคุณลักษณะทางสังคมและ อารมณ์ด้วย (ณัฐยา เกตุสิริ, วารุณี เรียนรู้ และอชิป เกตุสิริ, 2568, หน้า 51-59)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ คือ กรอบแนวคิดและการปฏิบัติ ที่ครอบคลุมการวางแผน ออกแบบ และดำเนินการเรียนการสอน อย่างมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ รอบด้านทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอิงกับบริบท และความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ นักวิชาการไทยหลายท่าน เน้นการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อและเทคโนโลยี และการเรียนรู้ ด้วยประสบการณ์ตรง

ความสำคัญของแนวทางการจัดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญในฐานะเครื่องมือ เชิงกลยุทธ์ที่กำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมีความยืดหยุ่นตามบริบทของผู้เรียนและสังคม การมีแนวทาง ชัดเจนช่วยให้ครูสามารถวางแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับพัฒนาการของผู้เรียนในทุกมิติ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เพลินพิสุทธิ์ ศรีจันทร์, ชีรพงษ์ สมเข้าใจ และสุเวศ กลัปศรี, 2568, หน้า 110-122)

การจัดการเรียนรู้ที่มีแนวทางชัดเจนยังส่งผลต่อความสำเร็จ ทาง การเรียน โดยช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะ ศตวรรษที่ 21 ได้ดีขึ้น เช่น การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการเรียนรู้ร่วมกัน (พระแดนชัย สุริยวิไล (สุริยวงศ์), 2568, หน้า 193-205) แนวทางเหล่านี้ยังสะท้อนถึงการเปลี่ยนบทบาท ของครูจากผู้ถ่ายทอดความรู้ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (นิพิฐพันธ์ นันทวงศ์, 2568, หน้า 131-147)

อีกทั้ง แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะในช่วงวัยปฐมวัยและ วัยเรียนตอนต้น ซึ่งต้องการรูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์ตรงและการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเติบโต อย่างสมดุลทั้งทางกาย อารมณ์ และสังคม (ณัฐยา เกตุสิริ, วารุณี เรียนรู้ และอชิป เกตุสิริ, 2568, หน้า 51-59)

นอกจากนี้ ในบริบทของโรงเรียนและนโยบายด้านการศึกษา การมีแนวทางจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากการวิจัยและ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม จะช่วย เสริมสร้างคุณภาพการเรียนรู้และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้อย่างเป็นรูปธรรม (สุดา มงคลสิทธิ์, 2568, หน้า 97-109)

แนวทางการจัดการเรียนรู้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วย กำหนดทิศทางการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงบริบทและความหลากหลาย ของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย นักวิชาการไทยเห็นพ้องว่าการมีแนวทาง ที่ชัดเจนช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21

ความหมายของยุคดิจิทัล

ยุคดิจิทัล (Digital Era) คือ ช่วงเวลาที่โลกเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในด้านการดำรงชีวิต เศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนการพัฒนา อันประกอบด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ปัญญาประดิษฐ์ บิ๊กดาต้า และอุปกรณ์อัจฉริยะ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในทุกมิติ โดยเฉพาะในการเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร และการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว

นักวิชาการไทยได้ให้นิยาม “ยุคดิจิทัล” ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้ จักรพันธ์ ชูโชติ และวรัทยา วโรทัย (2567, หน้า 512-525) ระบุว่ายุคดิจิทัลคือ ยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงการทำงานของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคกีฬาและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ที่จำเป็นต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว มุห์หมัดสาเก็ เร้าและแลบา (2567, หน้า 97-112) อธิบายว่า ยุคดิจิทัลสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมีนวัตกรรม ญาณวดี มณีโชติ, บุษกร วัฒนบุตร และวงศ์วิศว์ หมื่นเทพ (2568, หน้า 233-242) กล่าวว่า ยุคดิจิทัล คือ ช่วงเวลาที่ผู้นำองค์กรจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการจัดการทุนมนุษย์ให้ทันต่อเทคโนโลยี เพื่อความอยู่รอดและแข่งขันในตลาดโลก อำนวย มีราคา และปราณี คนสวย (2568, หน้า 97-109) เน้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับตัวเข้าสู่ระบบดิจิทัลเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับบริบทเทคโนโลยีใหม่

ยุคดิจิทัล คือ ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านสังคมไปสู่ระบบที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ มีลักษณะเด่น คือ ความเร็วในการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูลได้ทันที และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร การศึกษา และเศรษฐกิจอย่างลึกซึ้ง ส่งผลให้ภาคส่วนต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายและโอกาสที่เกิดขึ้นจากโลกดิจิทัล

ความสำคัญของ “ยุคดิจิทัล” ในบริบทสังคมไทย:

การวิเคราะห์เชิงวิชาการ

ยุคดิจิทัล คือ ปรากฏการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และการบริหารจัดการในระดับมหภาคอย่างลึกซึ้ง การเปลี่ยนผ่านจากสังคม

อุตสาหกรรมสู่สังคมฐานข้อมูล (Information Society) ได้เปิดโอกาสให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต การเรียนรู้ การดำเนินธุรกิจ และวิถีชีวิตของผู้คนอย่างกว้างขวาง

ในงานวิจัยของ เอกลักษณ์ เขตจัตุรัส (2567, หน้า 25-30) ได้ระบุว่า ยุคดิจิทัลมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในด้านการสื่อสาร การบริโภค การเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิด “ภาวะดิจิทัล” (Digital Condition) ที่บุคคลต้องมีทักษะใหม่เพื่ออยู่รอดในสังคมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ขณะที่ ศักดินันท์ ศรีหาบงค์ และพระมหาภิกษิต กิตติเมธี (2568, หน้า 47-58) เน้นบทบาทของผู้นำในสถาบันการศึกษาในยุคดิจิทัลว่า จำเป็นต้องมีความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเสริมภาวะผู้นำ และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Hybrid Learning ด้าน สาธิตา ตาลชัย (2567, หน้า 43-50) ได้เสนอว่าครูในยุคดิจิทัลควรมีความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Literacy) รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพลวัตของโลกดิจิทัล

นอกจากนี้ ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว (2567, หน้า 83-91) ยังเน้นถึงแนวคิด “การเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา” (Ubiquitous Learning) ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่แค่ห้องเรียน แต่เกิดขึ้นได้ทุกพื้นที่ในชีวิตประจำวัน สุดท้าย ละอองดาว ชาวทองยศ (2566, หน้า 212-229) ได้นำเสนอว่า “ผู้นำแบบบารมี” ในยุคดิจิทัลต้องสามารถปรับตัว ใช้เทคโนโลยีเพื่อการตัดสินใจ และสร้างความน่าเชื่อถือผ่านสื่อใหม่ เพื่อเสริมศักยภาพองค์กร

ยุคดิจิทัล คือ บริบทใหม่ของโลกที่ผลักดันให้ทุกภาคส่วนต้องปรับตัว ไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไป ครู ผู้นำ หรือองค์กร การเข้าใจและบริหารเทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสม จะส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน การเรียนรู้ และความมั่นคงทางสังคมในระยะยาวอย่างยั่งยืน

บทสรุป

จากการศึกษาบทความวิชาการเรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล” โดย สุนทรี วรรณไพเราะ และอานิสพาชีรา ฮาซานีย์ (2567, หน้า 64-78) พบว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยในยุคดิจิทัลคือการส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของเด็ก ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีทักษะและ

สมรรถนะสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ การขับเคลื่อนการศึกษา
ปฐมวัยในสังคมดิจิทัลสามารถสรุปได้เป็น 3 ด้านสำคัญ คือ

1. Digital Age Learning รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสม
2. Digital Age Teacher ครูผู้สอนที่มีทักษะและทัศนคติสอดคล้องกับยุคดิจิทัล
3. Digital Age Learner ผู้เรียนที่สามารถปรับตัว เรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทความได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยในยุคดิจิทัลซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพ
ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และนำไปสู่การศึกษา
ในอนาคตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่าเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมีศักยภาพสูงในการเป็น
เครื่องมือส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย หากได้รับการเลือกใช้
และบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณ
โดยยึดหลักพัฒนาการตามวัย ความเหมาะสมทางจริยธรรม
และการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่รอบตัวเด็ก ทั้งครูและผู้ปกครอง
จึงจะสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างการเรียนรู้ที่ปลอดภัย
มีคุณภาพ และตอบสนองการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านได้
อย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาบทความดังกล่าวสามารถสังเคราะห์
เป็นองค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบ “โมเดลการบูรณาการเทคโนโลยี
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย” (Integrated Tech-
Development Model for Early Childhood Learning) ซึ่งประกอบด้วย
4 องค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาตามวัย (Developmentally Appropriate Practice)
เทคโนโลยีที่นำมาใช้ต้องมีความเหมาะสมกับวัยและ
ระดับพัฒนาการของเด็ก โดยพิจารณาทั้งด้านความสนใจ
ระยะเวลาการใช้งาน และประเภทของสื่อเพื่อให้สอดคล้องกับ
ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่าน
การเล่น การสำรวจ และการมีปฏิสัมพันธ์

2. สื่อและเทคนิคการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี (Digital Learning Tools)

บทความนำเสนอเทคนิคและสื่อเทคโนโลยีที่ส่งเสริม
พัฒนาการ เช่น

- แอปพลิเคชันเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐาน
- สื่อมัลติมีเดียสำหรับเด็กนิทาน
- เกมการศึกษาบนแท็บเล็ต
- สื่อปฏิสัมพันธ์ผ่านจอภาพ (Interactive Media)

ซึ่งล้วนมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย
(ผ่านกิจกรรมจับต้อง) อารมณ์ (ผ่านเนื้อหาสะท้อนคุณธรรม)
สังคม (ผ่านการเล่นร่วมกัน) และสติปัญญา (ผ่านการคิด
แก้ปัญหา)

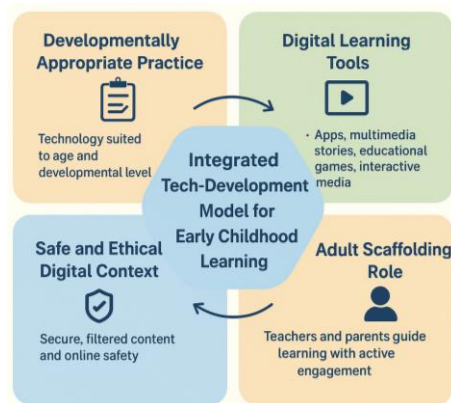
3. บทบาทของผู้ใหญ่ (Adult Scaffolding Role)

ครูและผู้ปกครองต้องทำหน้าที่เป็น “ผู้นำทางการ
เรียนรู้” ที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ไม่ใช่เพียงให้เด็กใช้
เทคโนโลยีเพียงลำพัง โดยการออกแบบกิจกรรม การตั้งคำถาม
การกำกับเวลา และการให้ข้อเสนอแนะเชิงบวกถือเป็นส่วนสำคัญ
ในการเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่สมดุลระหว่างเทคโนโลยี
กับมนุษย์

4. บริบทการเรียนรู้ปลอดภัยและมีจริยธรรม (Safe and Ethical Digital Context)

การใช้เทคโนโลยีต้องคำนึงถึงความปลอดภัย เช่น
การจำกัดเวลา การคัดกรองเนื้อหา และการป้องกันภัยคุกคาม
ออนไลน์ พร้อมทั้งปลูกฝังจริยธรรมดิจิทัลขั้นต้น เช่น
การเคารพสิทธิผู้อื่นและการใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ

สรุปโมเดลองค์ความรู้ใหม่

ภาพประกอบ 2 โมเดลองค์ความรู้ใหม่

Integrated Tech-Development Model เน้นการเลือกเทคโนโลยี
ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ บทบาท
ของผู้ใหญ่ที่มีส่วนร่วม และการสร้างบริบทการเรียนรู้ที่ปลอดภัย
และมีจริยธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้จะทำให้เทคโนโลยีกลายเป็น
“เครื่องมือพัฒนาทักษะรอบด้านของเด็กปฐมวัย” ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กันตธี ธีระแก้ว, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และศิริวรรณ สองแสน. (2568). กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลอำพรสุมาตราชานสากล. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 7(1), 512–522.
- จักรพันธ์ ชูบโธสง และวโรทยา วโรทัย. (2567). การพัฒนานักกีฬาในยุคดิจิทัล: บทบาทของทรัพยากรมนุษย์ในการปรับปรุงความสามารถของนักกีฬา. *วารสาร มจร กาญจนปริทรรศน์*, 4(3), 512–525.
- ญาณวดี มณีโชติ, บุษกร วัฒนบุตร และวงศ์วิศว์ หมั่นเทพ. (2568). การพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคดิจิทัลของหัวหน้างานในโรงงานอุตสาหกรรมการเคลือบ. *วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม*, 5(1), 233–242.
- ณัฐยา เกตุลิริ, วรุณี เรียงนุ และอชิป เกตุลิริ. (2568). การประยุกต์แนวคิดมอนเตสซอรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในบริษัทไทย. *วารสารนวัตกรรมการวิจัยเพื่อสังคม*, 1(2), 51–59.
- ธนากริช สารเดือนแก้ว. (2567). การออกแบบสารเชิงสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรมการบริหารจัดการ และการสื่อสาร*, 1(2), 83–91.
- นิพิฐพันธ์ นันทวงศ์. (2568). ความฉลาดรู้ทางสังคมและอารมณ์กับการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาสำหรับผู้เรียนเจเนอเรชันอัลฟา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 19(1), 131–147.
- พนิดา ชอบทำกิจ, กมลวรรณ อังศรีสุพร และนารวี อิมศิลป์. (2567). จริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษาปฐมวัย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 10(1), 130–142.
- พระแดนชัย สุริยวิไล (สุริยวงศ์). (2568). แนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาไทยด้วยการสอนแนวใหม่. *วารสารสังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม*, 6(2), 193–205.
- พรกมล พรปานันท์. (2567). การพัฒนารูปแบบการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอินทร์เทิร์น*, 5(4), 32–49.
- เพลินพิสุทธิ์ ศรีจันทร์, ธีรพงษ์ สมเขาใหญ่ และสุเวศ กลัปศรี. (2568). การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านไทรบ่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2. *วารสารสังคมศึกษา ศาสตร์ และวัฒนธรรม*, 6(2), 110–122.
- มุหัมมัดสาเก็ร เร้าแลบา. (2567). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัล. *วารสารอินทนิลบริหารศาสตร์*, 11, 97–112.
- ยูทอง ชาทองยศ ทองนาค. (2566). บทบาทของการเล่นในธรรมชาติต่อการพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของเด็กปฐมวัย. *วารสารวิชาการจินตลิตี*, 1(2), 116–129.
- รสสุคนธ์ แก้วโกมินทวงษ์. (2568). ผลการพัฒนาแนวทางการคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หน่วยบริการปฐมภูมิ โรงพยาบาลหนองคาย. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่ชุมชน*, 3(3), 1–16.
- ละอองดาว ชาทองยศ. (2566). ภาวะผู้นำแบบบารมีในยุคดิจิทัล: การปรับตัวและความท้าทาย. *วารสารวิชาการจินตลิตี*, 1(4), 212–229.
- ศักดิ์นันท์ ศรีหาบงค์ และพระมหาภิตติ กิตติเมธี. (2568). การก้าวสู่ความเป็นผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Applied Education*, 3(1), 47–58.
- สาธกา ตาลชัย. (2567). การพัฒนาครูในยุคดิจิทัล: ทักษะที่จำเป็นและความท้าทาย. *วารสารกวีวันพะเยา*, 1(3), 43–50.
- สุดา มงคลลิตี. (2568). การพัฒนารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *วารสารครุศาสตร์ปัญญา*, 4(4), 94–111.

- สุนทรี วรรณไพเราะ และอานิสฟาชีรา ฮาซานีย์. (2567). แนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 22(1), 64-78.
- อำนาจ มีราคา และปรานี คนสวย. (2568). ทักษะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารปัญญาภวณา*, 2(1), 97-109.
- เอกลักษณ์ เขตจัตุรัส. (2567). มนุษย์กับการใช้ชีวิตในยุคดิจิทัล. *วารสารเมธีวิจัย*, 1(3), 25-30.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร